

Waarom onderwijs?

Leerlingen en leraren zijn onderweg door het leven en op school lopen ze een tijdje met elkaar op. Als het goed is, zijn de christelijke leraar en de christelijke leerling niet zomaar reizigers door het leven, ze zijn pelgrim. Het reisdoel is het rijk van God dat met Christus' wederkomst tot volle openbaring komt en dat einddoel werpt z'n licht over het pad. Bij dat licht blijkt dat er in het persoonlijk en maatschappelijk leven veel gebrokenheid is, maar ook dat er door het geloof in Christus herstel is. Herstel in de persoonlijke relatie met God, herstel ook in geschonden intermenselijke relaties en maatschappelijke situaties.

We beseffen dat het leven uit dat geloof geen vanzelfsprekendheid is, maar genade van God. We doen ons werk in het verlangen onze leerlingen onder de zegen van God te vormen tot mensen die als volwassen christenen op een verantwoordelijke manier hun plaats in de samenleving kunnen innemen.

Taken van het onderwijs

Daarvoor is het nodig dat de christelijke identiteit het hele onderwijs op een natuurlijke wijze doortrekt.

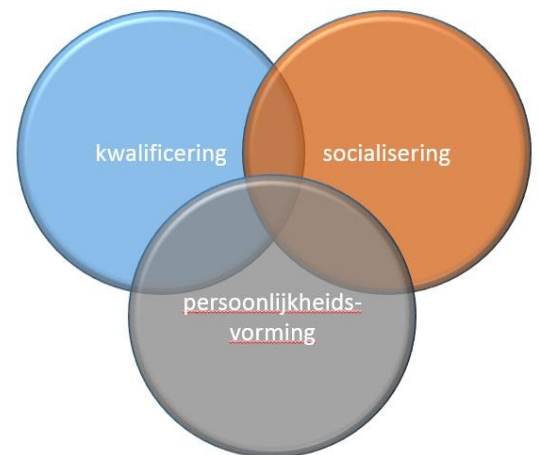
Volgens een gangbare indeling heeft het onderwijs drie taken.

Deze drie taken kunnen getekend worden als drie cirkels die elkaar gedeeltelijk overlappen. De eerste is die van kwalificering. Hiermee worden leerlingen voorbereid op toetsen, examens, vervolgopleiding en loopbaan.

Daarnaast vindt er socialisering plaats. Door middel van burgerschapsvorming bereiden we leerlingen voor op het deelnemen aan de maatschappij. De derde taak van het onderwijs is die van persoonlijkheidsvorming. We hebben het dan over groeien in kennis, houding, verantwoordelijkheid om zo tot een volwassen persoonlijkheid worden.

In de Nederlandse samenleving zijn tendensen die ertoe leiden dat de eerste cirkel, die van kwalificering, vergroot wordt ten koste van de beide andere. Wij willen deze drie taken echter in evenwicht en samenhang oppakken. Wanneer de drie taken onderling op elkaar betrokken worden, zullen ze elkaar namelijk versterken ten gunste van de ontwikkeling van de leerling.

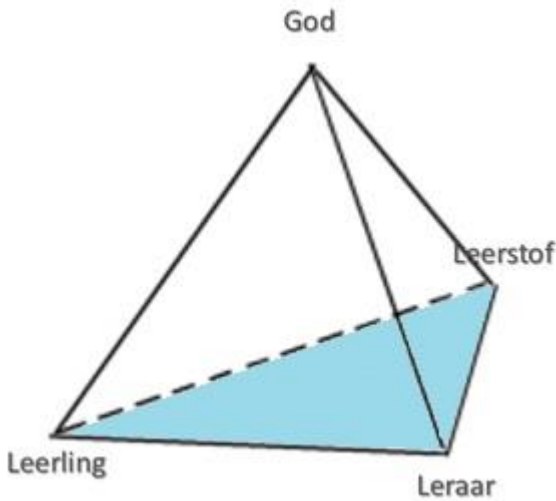
Het is overigens duidelijk dat deze drie taken niet exclusief door de school worden opgepakt, maar bijvoorbeeld ook in het gezin en in de christelijke gemeente. Dat onderstreept het belang van samenwerking tussen school en ouders / gemeente.

We maken dit concreet met de volgende voorbeelden:

- De samenhang van kwalificering, socialisering en persoonlijkheidsvorming krijgt vorm in vakoverstijgende projecten, met name in de activiteitenweken.
- In mentoraat en decanaat wordt maatwerk geleverd met het oog op de persoonlijke ontwikkeling van de leerling.
- Leerlingen met een handicap krijgen naast hun mentor een begeleider die ze individueel coacht of extra begeleiding in de satellietklas. Dit helpt ze om hun talenten te ontplooiën en binnen de school een eigen plaats in te nemen.

- Uit positieve feedback van vervolgoopleidingen blijkt dat we onze leerlingen goed voorbereiden op het vervolgonderwijs.
- We leren leerlingen kritisch te kijken naar hun eigen (voor)oordelen zodat ze elkaar leren begrijpen en respecteren.
- Mentoren zoeken pro-actief contact met ouders als het belang van de leerling dat vraagt.

Pedagogische driehoek

Als we in het onderwijs de bovengenoemde taken uitvoeren, komen er steeds drie aspecten samen. Traditioneel wordt dat samengevat in de pedagogische driehoek: leerling – leraar – leerstof. In onze visie is deze driehoek echter het grondvlak van een piramide. Bij de leerling, bij de leraar en bij de leerstof gaat het immers ten diepste om de verhouding tot God. Met deze pedagogische piramide geven we aan dat we over leerling, leraar en leerstof willen nadenken vanuit de Bijbel, met het oog op de relatie tot God. Voor we de verschillende onderdelen uitwerken, stellen we hier dat we leerling, leraar en leerstof binnen onze school in evenwicht aandacht willen geven.

Leerlingen ontwikkelen zich tijdens hun schoolloopbaan in verhouding tot leerstof en leraar. Daarbij verwachten we dat ze zich inzetten: het gaat niet alleen om onderwijzen (als activiteit van de leraar), maar zeker ook om leren (als activiteit van de leerling). Tijdens de schoolloopbaan zal de nadruk steeds meer komen te liggen op de eigen verantwoordelijkheid van de leerlingen. De Bijbel leert ons dat leerlingen daarbij vanwege de zonde sturing, structuur en correctie nodig hebben. Daarom staan ze ook in een gezagsrelatie tot de leraren. Zo leren leerlingen zich in te zetten en zich op een goede manier te gedragen binnen de schoolcontext, als een oefenplaats voor de samenleving; als het goed is in het besef dat ze ook daar leven voor Gods aangezicht.

We maken dit concreet met de volgende voorbeelden:

- We belonen leerlingen en stimuleren hun inzet door aan meer begaafde leerlingen een extra programma aan te bieden, en leerlingen die het aankunnen de mogelijkheid te bieden een extra vak te kiezen.
- We geven leerlingen verantwoordelijkheid in commissies, raden, redacties en de locatiemedezeggenschapsraad.
- De straffen die we geven hebben een pedagogisch doel dat besproken wordt met de betreffende leerling.
- Leerlingen en leraren behandelen elkaar met respect. Dat blijkt o.a. uit de manier waarop ze elkaar aanspreken.
- We maken leerlingen duidelijk dat gezagsrelaties door God zijn ingesteld en leren leerlingen het gezag van docenten te erkennen.

Leerstof is niet neutraal. Daarom definiëren we de leerstof als Gods scheppingswerkelijkheid, ook al is die door de zonde gebroken. Daaruit volgt dat vakken niet op zichzelf staan, maar met elkaar aspecten van Gods scheppingswerkelijkheid tonen. Deze manier van omgaan met de leerstof laat zien dat de aarde en de volheid ervan van de Heere is. Zo mag er verwondering groeien over het mooie dat God geeft in de schepping.

We maken dit concreet met de volgende voorbeelden:

- Leraren duiden maatschappelijke trends en ontwikkelingen binnen hun vak in Bijbels licht.
- Vaksecties geven in hun vakleerplan aan hoe zij deze onderwijsvisie concretiseren in hun lessen. In het overleg tussen locatiedirectie en vaksecties komt dit punt aan de orde.

Leraren behoren volgens de pedagogische piramide zowel in de omgang met de leerlingen als in de omgang met het vak hun christen-zijn te laten zien. Om met dat laatste te beginnen: leraren moeten niet alleen voldoende kennis hebben van hun vak, maar ook een duidelijke visie op hun vak als onderdeel van de geschapen werkelijkheid. Zo kunnen ze de vakinhoud op een natuurlijke manier verbinden met de christelijke identiteit. Ook het duiden van de maatschappelijke werkelijkheid vindt plaats bij het licht van de Bijbel.

Voor wat de omgang met de leerlingen betreft, is het belangrijk dat leraren de leerlingen zien als schepselen van God. Daarmee erkennen ze de uniciteit van elke leerling. In Bijbels licht zien ze ook dat de zonde doorwerkt in de verhouding leraar-leerling. Dat geeft een leraar een realistische kijk op leerlingen en het behoedt hem voor negativisme ten opzichte van zijn leerlingen. Een christelijke leraar mag met dankbaarheid erkennen dat er dankzij Gods genade veel vreugde te beleven valt in de omgang met leerlingen.

Als vakmensen en identificatiefiguren hebben leraren een belangrijke rol in het onderwijs. Leraren en leerlingen zijn er voor elkaar. Goede pedagogische en didactische vaardigheden van leraren zijn belangrijk om hun kennis en christelijke levenshouding te delen met de leerlingen. Diezelfde vaardigheden zijn van belang voor het enthousiasmeren van de leerlingen, om ze echt te raken en ze zelf aan het denken te zetten. Zo dragen leraren bij aan kwalificering, socialisering en persoonlijkheidsvorming.

We maken dit concreet met de volgende voorbeelden:

- We bieden leraren de tijd, ruimte en rust voor ontwikkeling van kennis, vaardigheden en persoonsvorming, bijvoorbeeld in de gezamenlijke weekopening of een tweedaagse.
- Docenten zijn in hun gedrag en levensstijl voorbeelden voor de leerlingen. Dit heeft ook betrekking op kleding, taalgebruik, houding, uitingen op sociale media.
- Leraren leggen geregeld een concrete link tussen hun vak en de christelijke identiteit van de school.
- Tijdens leerlingenbesprekingen van mentor, teamondersteuner en vakcollega's gaat het niet alleen over de cijfers, maar ook over de leerling als persoon.
- Naast de rapportenvergaderingen zijn er afzonderlijke leerlingbesprekingen.

Ontwikkeling in vier relaties

Elk mens – een leerling dus ook – is in vier relaties geschapen: met God, met de medemensen, met de wereld, met zichzelf. Kwalificering, socialisering en persoonlijkheidsvorming hebben betrekking op elk van de vier relaties. We werken dat hieronder globaal uit.

- *Relatie met God.* Bij kwalificering denken we o.a. aan kennis van de Bijbel en van de geloofsleer. Socialisering heeft in deze relatie te maken met het spreken over het geloof met anderen, inclusief het omgaan met aanhangers van een ander geloof of christenen uit andere kerken of culturen. De persoonlijkheidsvorming heeft ten diepste te maken met het persoonlijk geloof in de Heere Jezus als Heere en Verlosser. We bidden dat ook dat een vrucht is van het christelijk onderwijs, 'opdat zij hun hoop op God stellen' (Psalm 78). Verder heeft persoonlijkheidsvorming in deze relatie te maken met de bewustwording dat ons hele leven voor Gods aangezicht is en dat daarbij Gods geboden normatief zijn. Daarbij denken we ook aan het ontwikkelen van de attitude om als christen keuzes te maken en beslissingen te nemen in de maatschappij.

We maken dit concreet met de volgende voorbeelden:

- We bespreken in het LOB-proces met de leerlingen dat loopbaankeuzes en andere keuzes met ethische aspecten plaatsvinden voor Gods aangezicht.
- Dagelijks lezen we met elkaar de Bijbel en gaan we met de leerlingen in gesprek. Zo kunnen leerlingen en leraren de Bijbelse boodschap verbinden met hun eigen leven.

- *Relatie met de medemens.* Bij kwalificering denken we hier o.a. aan kennis van de mens en van de maatschappij. Socialisering heeft hier te maken met het ontwikkelen van vaardigheden om met mensen om te gaan. Bij persoonlijkheidsvorming komt in de relatie met de medemens de ontwikkeling van een Bijbels mensbeeld aan de orde, maar ook het zicht op de medemens als naaste. De klas als sociale eenheid is daarbij een belangrijke oefenplaats.

We maken dit concreet met de volgende voorbeelden:

- We handhaven de maatschappelijke stage, ook al wordt die door de overheid niet meer voorgeschreven.
- We stimuleren dat leerlingen onderling respectvol met elkaar omgaan, bijvoorbeeld in hun taalgebruik.
- We zijn alert op pestgedrag en zorgen voor sociale veiligheid.
- De omvang van de school draagt eraan bij dat leerlingen niet opgaan in de massa.
- Leerlingen treden op als juniormentoren en helpen zo andere leerlingen wegwijs te worden in de school.
- Leerlingen van Revisus geven als talenambassadeurs Engels op de basisscholen in de omgeving.

- *Relatie met de wereld.* Hier komt bij kwalificering kennis van de wereld als door God geschapen werkelijkheid aan de orde. Leerlingen doen kennis op over deze wereld om daar op een goede manier te kunnen functioneren. Vanwege het dynamische karakter van de huidige maatschappij is het belangrijk dat leerlingen op toekomstige situaties voorbereid worden. Kennis van de wereld in Bijbels licht geeft ook zicht op de gebrokenheid door de zonde en op de afwijkingen van Gods geboden daardoor. Socialisering heeft in de relatie met de wereld te maken met het gezamenlijk verantwoordelijkheid leren nemen voor Gods schepping. Bij persoonlijkheidsvorming komt het zicht op Gods plan met deze wereld en de eigen plaats van de leerling daarin naar voren.

We maken dit concreet met de volgende voorbeelden:

- Leerlingen doen gedegen feitenkennis op.
- We leren leerlingen o.a. in projecten tijdens activiteitenwerken milieubewuste keuzes te maken om zo als rentmeester te leven in een door God geschapen wereld.
- Op bezinningsdagen van leerlingen, in activiteitenweken en in lessen apologetiek besteden we bewust aandacht aan de vraag hoe we als christen kunnen functioneren in een geseclariseerde wereld. Ook de dagelijkse Bijbellezingen dragen daaraan bij.
- Via gastsprekers in de klas, ook van buiten de reformatorische kring, verbreden we de blik van de leerlingen op de hedendaagse maatschappij.
- We bieden alle leerlingen een programma media-wijsheid aan.
- Bij het onderwijs in de ethiek (bovenbouw havo/vwo) leren we de leerlingen een model van zelfstandige ethische oordeelsvorming te hanteren i.p.v. ze standaardantwoorden m.b.t. bepaalde thema's aan te reiken.

- *Relatie met zichzelf.* In deze relatie zijn de aspecten kwalificering, socialisering en persoonlijkheidsvorming moeilijker te onderscheiden dan in de andere relaties. Met betrekking tot de kwalificering wijzen we hier op de ontwikkeling van een Bijbels-evenwichtig zelfbeeld, maar dat heeft tegelijk te maken met persoonlijkheidsvorming. Voor het uitgroeien tot een evenwichtige volwassene is het belangrijk dat leerlingen hun sterke en zwakke kanten leren kennen, evenals hun talenten met het oog op de beroepskeuze. Zelfreflectie is daarbij een vaardigheid die in de loop van de puberteit moet worden geleerd. Dit alles raakt aan de socialisering: een leerling die zich op deze manier evenwichtig ontwikkelt, zal zich gemakkelijker bewegen in de omgang met andere mensen.

We maken dit concreet met de volgende voorbeelden:

- In de mentorlessen en –gesprekken besteden we bewust aandacht aan zelfreflectie.
- We hebben aandacht voor het welbevinden van elke leerling. We monitoren het welbevinden van leerlingen door in de eerste twee leerjaren de saqi-test af te nemen.
- De vertrouwenspersonen zijn heel toegankelijk voor leerlingen.
- Via sociale vaardigheidstraining of Bof-training (Beter Omgaan met Faalangst) werken we indien nodig aan een gezond zelfvertrouwen van leerlingen.
- Leerlingen die dat nodig hebben worden begeleid door het ZAT-team (Zorg Advies Team), waarin o.a. een psycholoog, een schoolmaatschappelijk werker en een verpleegkundige zitting hebben.

Het gestalte geven aan onderwijs zoals hier beschreven wordt, is voor alle betrokkenen een roeping van God. Onder Zijn zegen mag dat werk uitgevoerd worden tot Zijn eer en tot heil van leerlingen.